

Düşük faiz salgınında devlere "ilaç" oldu

Pandemi destekleriyle birlikte 2020 yılının büyük bölümünde negatif seyreden faiz oranları, dev sanayi kuruluşlarında kârların büyük bölümünü eriten finansman maliyetlerinde iyileşme sağladı

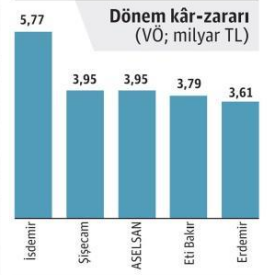
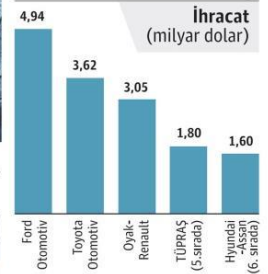
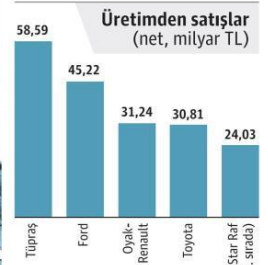
İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) açıkladığı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (BSK) araştırması, devlerin pandemiye rağmen geçen yıl az da olsa satışlarını artırdıklarını, kâr artışında ise son yılların en yüksek oranına ulaştıklarını ortaya koydu. Yılın büyük bölümünde olumlu seyreden hammadde ve finansman maliyetlerinin yanı sıra, işletmelerin finansal risk yönetimi de faaliyet kârlılığındaki artışa destek verdi. Vergi öncesi kârlardaki artış yüzde 50'nin üzerine çıkarken, reel artış yüzde 31 olarak gerçekleşti. Uzun yıllardır sürekli çıkış grafiği izleyen borç/öz kaynak oranı da sınırlı iyileşme göstermekle birlikte yüzde 235'le yüksek seviyesini korudu. /14-15

"Sanayimiz, dünyadan negatif ayrışıyor"

Araştırma sonuçlarını değerlendiren İSO Başkanı **Erdal Bahçivan**, büyük sanayi kuruluşlarının, belirsizlikler nedeniyle 2020'de nakit varlıklarını korumaya yönelerek, sabit yatırımlara ara verdiğini söyledi. Türkiye'nin son aylarda küresel ekonomideki hızlı toparlanmadan negatif ayrıştığına dikkati çeken Bahçivan, bunun esas olarak enflasyonda ve finansman piyasalarındaki olumsuz gidişten kaynaklandığını kaydetti. Bahçivan, hammadde fiyatlarındaki tırmanışın sanayi üzerindeki baskısının arttığına da işaret ederek, "Bu artışlar, işletme sermayesi ve finansman ihtiyacı oluşturması bakımından önümüzdeki günler için çok ciddi bir stres kaynağı olacaktır" dedi.

İlk 5'te büyüklükler

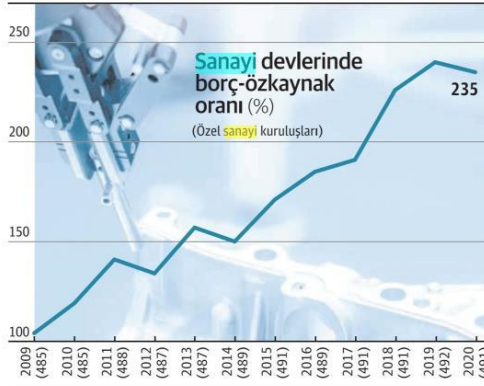

Zayıf özkaynak tahkim edildi

500 BSK, uzun yıllardan bu yana erozyon yaşadığı özkaynaklarını, 2020'de yüzde 23,2 (reel olarak %7,5) oranında artırdı. Bu artış, 2017-2019 dönemine göre yüksek bir performansa işaret etti.

İhracatta %12,8 kayıp yaşandı

Türkiye'nin toplam sanayi ürünleri ihracatındaki yüzde 6,6 düşüşe karşın, 500 BSK'nın ihracatı yüzde 12,8 daraldı. Bunda büyük firmaların faaliyet gösterdiği otomotiv, petrokimya ve ana metal sanayilerindeki yüksek oranlı düşüşler etkili oldu.

500 büyük şirketin karnesi (milyar TL)

	2020	Reel değişim (%)	
		2019	2020
Üretimden satışlar (net)	1.178,6	4,1	0,6
Net satışlar	1.324,3	3,6	1,0
İhracat (milyar \$)	64,1	2,4	-12,8
Kâr-zarar toplamı (VÖ)	92,5	-13,3	31,0
Toplam borçlar	881,1	8,6	7,3
-Kısa Vadeli	530,0	5,5	7,1
-Uzun vadeli	351,1	13,8	7,8
Mali borçlar	499,6	10,6	7,3
Özkaynak	407,2	2,0	7,4
Aktif toplamı	1.288,3	6,5	7,4
Ödenen faizler	44,5	-9,9	7,9
Brüt katma değer (Ür.fiy.)	346,0	8,3	8,3

Sektörel faaliyet kâr oranları (%)

Temel eşya ürünlerinin ve eşya malzemelerinin imalatı	30,9
Madencilik ve taşocakçılık	27,2
Bilgi teknolojileri, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	22,1
Diğer ulaşım araçlarının imalatı	20,4
Fabrikasyon metal ürünlerin imalatı	20,0
Tekstil ürünlerinin imalatı	19,4
Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	19,4
Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	18,2
Başka yerde sınıflandırılmamış imkane ve ekipman imalatı	17,2
Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	16,5

Sanayicinin yüzünü kârlılık güldürdü

2020 yılında ISO 500 içerisinde kâr eden kuruluş sayısı 411'den 423'e yükselirken, zarar eden kuruluş sayısı ise 89'dan 77'ye indi. Sanayi kuruluşları 2020 yılında oluşan satış, kârlılık ve finansman koşullarında nakit ve likit kalmaya öncelik verdikleri gibi kârlılıklarını da iyileştirmeye yöneldiler. Bu dönemde finansman maliyetlerinin düşürülmesi, kârlılık performanslarındaki artışta rol oynadı. 2020 yılında satış kârlılığı en yüksek sektörler yüzde 34,8 ile madencilik ve taşocakçılık, yüzde 29 ile eşya ürünleri imalatı oldu. En düşük satış kârlılığı olan sektör ise yüzde 6,6'lık negatif kârlılık veren rafine petrol ürünlerinin yanı sıra yüzde 0,3 ile mücevher imalatı, yüzde 1,7 ile

elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretimi ve dağıtım sanayi oldu. İstanbul Sanayi Odası (İSO) 800'de kâr ve zarar eden kuruluş sayıları yıldıran yıla değişkenlik gösteriyor. Çalışma kapsamında 2013 yılından itibaren faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr/zarar elde eden firma sayıları da değerlendiriliyor. EBITDA olarak da bilinen bu gösterge, kuruluşların faaliyetlerinden elde ettikleri kârlılık performansını daha iyi yansıtır.

Satış kârlılığı arttı
Vergi öncesi dönem kâr ve zarar toplamını aktiflere bölünmesi ile hesaplanan aktif kârlılığı, 2020 yılında 13 puan artarak yüzde 7,2'ye ulaştı. İSO 800'de kâr elde eden

kuruluşların sayısı artmış olmakla birlikte, satış kârlılığı oranı da önemli ölçüde iyileşti ve 1,6 puan artarak 7 olarak gerçekleşti. Söz konusu oran son 10 yıllık dönem içerisinde 2017 yılından sonraki en yüksek oran oldu.

Özkaynak kârlılığı yüzde 22,7'ye yükseldi
2016-2018 döneminde belirgin artış eğilimi gösteren İSO 800'ün özkaynak kârlılığı, 2018 yılında yüzde 21,9 ile son yılların en yüksek seviyesinde gerçekleşti. 2020'de ise firmaların mevcut özkaynakları ile daha yüksek kârlar elde edebildi ve özkaynak kârlılığı oranı tekrar yükselerek yüzde 22,7'ye ulaştı.

• TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK SANAYİ KURULUŞLARI AÇIKLANDI

İSO 500'de satışlar yavaşladı kârlılık arttı

Türkiye'nin en büyük 500 Sanayi Kuruluşu'nun faaliyet kârı, bir önceki yıla göre yüzde 55 artarak 142,8 milyar TL oldu. Faaliyet kârlılığı oranı da 2,7 puan artarak yüzde 10,8'e çıktı. Üretimden satışlara bakıldığında ise 2020 yılında bir önceki yıla göre tüketici enflasyonundan arındırılmış satışlar reel olarak yüzde 0,6 arttı. Bu yavaşlamada COVID-19 ve yılın son çeyreğinde ki finansal dalgalanma etkili oldu.

Listeye yeni girilenler

18	Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.
19	Gram Altın Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.
73	Honda Türkiye A.Ş.
92	Er Piliç Entegre Tavukçuluk Üretim Pazarlama ve Tic. A.Ş.
104	OYAK Çimento Fabrikaları A.Ş.
117	Atmaca Elektronik San. ve Tic. A.Ş.
194	Türk Demir Döküm Fabrikaları A.Ş.
198	Almatex Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
208	Aydın Kurayemış San. ve Tic. A.Ş.
258	Elif Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.
356	Uçok Tüketim Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.
390	World Medicine İlaç San. ve Tic. A.Ş.
419	Bayteks Teknik Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
446	Yavuzcan Hazel Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.
466	İşık Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.
490	Assan Gıda San. ve Tic. A.Ş.
499	Gecebey Enerji Tüneli Kule Üretim San. ve Tic. A.Ş.

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO)

1968 yılından bu yana aralıksız gerçekleştirdiği "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2020 yılı sonuçları açıklandı. İSO 500'de üretimden satışlar 2020 yılında 1 trilyon 22 milyar TL'den 1 trilyon 179 milyar TL'ye yükselerek, yüzde 15,3 oranında artış kaydedildi. Tüketici enflasyonu ile arındırıldığında üretimden satışlar reel olarak yüzde 0,6 artış gösterdi. Yılın ikinci yarısında talep toparlanmaya başlansa da, finansal dalgalanma, yükselen faizler ve salgında yükselen ikinci dalga iş satışları sınırladı.

İSO 500'ün esas faaliyetlerinden elde ettiği kâr, geçen faaliyet kârı ise bir önceki yıla göre yüzde 55 oranında artarak 142,8 milyar TL oldu. Faaliyet kârlılığı oranı da 2,7 puan artarak yüzde 10,8'e çıktı. Faaliyet kârlılığında ki iyileşmenin yanı sıra özellikle net kambyo kârlarının etkisiyle üretim faaliyeti dışı gelirlerdeki artış da kârlılığa pozitif katkı yaptı.

Finansman yükü arttı

2020 yılında COVID-19 salgını ile oluşan finansal koşullar için de Türk lirasındaki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki dalgalanmalar sonucunda bir önceki yıla göre finansman yükü önemli ölçüde arttı. İSO 800'ün finansman giderleri yüzde 39,2 artışla 88,8 milyar TL'ye yükseldi. Bununla birlikte, faaliyet kârı yüzde 55'lik artışla 142,8 milyar TL'ye çıktı ve finansman giderlerinin faaliyet kârına oranı yüzde 69,3'ten yüzde 62,2'ye geriledi.

Enflasyon ve finansman piyasalarındaki etkilere başlıyan olumsuzluklar ile ithal hammaddede fiyatlarındaki artış, sanayi üzerinde baskı yaratmaya de-

% 55 FAALİYET KÂRI
% 15,3 ÜRETİMDEN SATIŞLAR

TOPLAM BORÇLAR YÜZDE 23 BÜYÜDÜ

2020 yılında İSO 500'ün toplam borçları yüzde 23 arttı. Firmalar, faaliyet kârlılığındaki artışın desteğiyle özkaynaklarını yüzde 23,2 büyütüldü. Toplam borçların payı yüzde 68,4' ve

özkaynakların payı yüzde 31,6 ile aynı kaldı. İSO 500'ün toplam mali borçları yüzde 23 oranında artarak 406,3 milyar TL'den 499,6 milyara ulaştı. 2020 yılında Türkiye'de yüzde 35'lerde

seyreden kredi büyümesi yaşanırken, İSO 500'ün mali borçlarındaki artışın yüzde 23'e sınırlı kalması, kredilerin daha çok sanayi dışı sektörlere yönlendirildiğini gösteriyor.

vam ediyor. Artışlar, ilave bir işletme sermayesi ve buna bağlı bir finansman ihtiyacı oluşturmuş bakımından sanayiye işin ciddi bir stres kaynağı oldu. Sanayideki artışın bir başka önemli stres kaynağı da enflasyon. Enflasyonun herkes için öngörülemezlik ve istikrarsızlık olarak değerlendirildiği vurgulayan sanayiciler, yüksek enflasyonlu bir ortamda yatırım yapamayacağını

belirtiyorlar.

İhracatın yüzde 37,8'i İSO 500'den

2020 yılı küresel ticaret ve ihracat açısından zor bir yıl olurken, Türkiye'nin ihracatı yüz-

% 39,2 FİNANSMAN GİDERİ

TÜRKİYE, PMI'DA PERFORMANSI EN DÜŞÜK 4'ÜNCÜ ÜLKE OLDU

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Markit iştiraki kapsamında açıklanan İmalat Sanayi Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) verilerine bakıldığında, özellikle son birkaç aydır Türkiye'nin dünya sanayi verilerinin negatif ayrıştığı görülüyor. Açıklanan son

Nisan 2021 PMI verilerine göre, 55,8 olarak ölçülen küresel PMI, son 11 yılın en yüksek seviyesine ulaştı. En büyük ihracat pazarımız olan Euro bölgesi PMI endeksi de 62,9'lık seviyeye ise 24 yıllık veri geçmişinin rekoruna imza attı. Dünya sanayisi, 2009 yılından

bu yana en olumlu günlerini yaşarken, global kıyaslamaya yapabileceğimiz takdirde en değerli ve güvenilir marka olan ve imalat sektöründe 34 ekonomide ölçülen PMI verileri performansını düşük dördüncü ülke Türkiye oldu.

İkinci ligden birinci lige yükselenler

2020	2019*	Kuruluşlar
291	8	Bien Yapı Ürünleri Sanayi Turizm ve Ticaret A.Ş.
329	7	Sampa Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.
343	99	Sedef Gemi İnşaatı A.Ş.
348	74	Nadir Yağ San. ve Tic. A.Ş.
368	51	Tarımlı Birlik Tarım Ürünleri Hayvancılık Ambalaj Petrol Nakliyat İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.
372	117	Likit Kimya San. ve Tic. A.Ş.
381	258	Tümosan Motor ve Traktör Sanayi A.Ş.
421	69	Verde Yağ Besin Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.
422	119	Cebitas Demir Çelik Endüstrisi A.Ş.
424	2	Kervan Gıda San. ve Tic. A.Ş.
426	24	Yorglass Cam San. ve Tic. A.Ş.
437	345	İSTON İstanbul Beton Elemanları ve Hazır Beton Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.
440	87	Unat Yağ Gıda San. ve Tic. A.Ş.
442	11	Ulusuş Elektrik İmalat Taahhüt ve Ticaret A.Ş.
444	114	As Çimento San. ve Tic. A.Ş.
449	13	Erişler Yem San. ve Tic. A.Ş.
452	5	Deşay Gıda San. ve Tic. A.Ş.
454	6	Roteks Tekstil İhracat San. ve Tic. A.Ş.
459	417	Aycan Entegre Gıda A.Ş.
460	176	Kale Havacılık Sanayi A.Ş.
468	17	Kula Yağ ve Emek Yem San. Tic. A.Ş.
470	90	Borsan Kablo Elektrik Aydınlatma İnşaat San. ve Tic. A.Ş.
471	142	Tufan Endüstri Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.
472	83	Mikropor Makina San. ve Tic. A.Ş.
474	52	Yurtbay Seramik San. ve Tic. A.Ş.
475	35	Dardananel Onenat Gıda Sanayi A.Ş.
478	82	Rollmech Automotive San. ve Tic. A.Ş.
481	109	Egse Seramik San. ve Tic. A.Ş.
482	1	Panasonic Life Solutions Elektrik San. ve Tic. A.Ş.
483	19	İşbir Sentetik Dokuma Sanayi A.Ş.
484	73	Senocak Gıda Fındık Entegre Tur. Nak. İnş. San. Tic. Ltd. Şti.
485	63	Empera Hali San. ve Tic. A.Ş.
488	165	Milat Hali San. ve Tic. A.Ş.
492	33	Gürtelçik İplik San. ve Tic. A.Ş.
496	15	Erdem Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
497	23	Vezirköprü Orman Ürünleri ve Kağıt Sanayi A.Ş.
498	96	Nikel Paslanmaz Çelik San. ve Tic. A.Ş.
500	50	Üntel Kabloları San. ve Tic. A.Ş.

*İSO 2'nci 500 listesindeki yer

İlk 500'de en fazla yükselenler

2020	2019	Kuruluş	Değişim
106	315	Koc Metalurji A.Ş.	209
227	422	Ateş Çelik İnşaat Taahhüt Proje Mühendislik San. ve Tic. A.Ş.	195
205	399	Arslantürk Tarım Ürünleri San. İhr. ve İth. A.Ş.	194
231	404	Balkesir Elektromekanik Sanayi Tesisi A.Ş.	173
207	356	Sanko Enerji San. ve Tic. A.Ş.	149
273	420	Eksun Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.	147
295	430	Emas Makina Sanayi A.Ş.	135
139	273	Yazaki Otomotiv Yan San. ve Tic. A.Ş.	134
260	394	Yavuz Gıda San. ve Tic. A.Ş.	134
168	294	Sa-Ra Enerji İnşaat Tic. ve San. A.Ş.	126

Devreden KDV, yükü oldu

İSO 500'ün devreden KDV yükü, geçen yıldaki sınırlı artışın ardından yükselişini sürdürdü. İSO 500'ün üzerinden devreden KDV yükü bir önceki yıla göre yüzde 14,3 oranında artarak 12,4 milyar TL'ye ulaştı. Bu rakam İSO 500'ün toplam mali borçlarının yüzde 2,5'i düzeyinde oldu. Sanayide bu noktada, sürekli gündeme getirildiği KDV reformunun hayata geçirilerek, yükün kaldırılması gerektiğini belirtiyor.

İstihdamda katkı sağladı

2020 yılında İSO 500 içinde yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 110'a indi. İstihdam ve nitelikli insan kaynakları için önemli alanların başında gelen sanayi sektörü, pandemiye rağmen istihdam katkısını sunmaya devam etti. 2020 yılında bütün

olumsuz gelişmelere rağmen İSO 500'ün istihdamda yüzde 2,9 oranında arttı. Ödenen maaş ve ücretlerdeki artışın yüzde 14,4 oldu. İSO 500'de Ar-Ge harcaması yapan kuruluş sayısının 2019 yılından itibaren kademeli olarak arttığı görülüyor. Önceki yıl yaşanan duraksamam ardından 2020 yılında İSO 500'de Ar-Ge yapan kuruluş sayısı 271 olarak tespit edildi.

Sermaye piyasalarındaki açılma desteği isteniyor

Son dönemde halka arzlarla ilgili artış da İSO 500'de halka açık kuruluşların sayısı 67'ye yatacağını seyrini korudu. Halka açık kuruluşların sayısının sınırlı olması, sanayi sektörü ve sermaye piyasaları arasındaki baskıyı kuvvetlendirebilir yönünde dikkat çekti. Sanayide bu noktada, sanayi şirketlerinin sermaye piyasalarına açılma ve bu piyasalardan fon sağlama konusunda desteklenmesi gerektiğini dikkat çekiyorlar.

"PANDEMİ TARIMIN ÖNEMİNİ ARTIRDI"

2020 yılını 4 milyar 345 milyon TL satış hasılatıyla kapatan Ulusoy Un, **ISO 500** listesine göre Türkiye'nin en büyük 500 **sanayi** kuruluşu arasında 345. kendi sektörünün ise 3. firması oldu. Pandemiye rağmen büyüme devam eden Ulusoy Un, 2019'a göre 35 basamak yükselerek 380. sıradan 345. sıraya yerleşti. Ulusoy Un Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Eren Günhan Ulusoy, "Pandeminin tarım ve gıda sektörünün önemini artırmış olması, şirketimiz açısından olumlu olarak değerlendirmekteyiz. Bu dönemde Samsun Organize Gıda **Sanayi** Bölgesinde Aralık 2019 yılında faaliyete geçirdiğimiz '50 Yıl Tesisi'mizin ikinci fazını faaliyete geçirdik. Böylece günde 2100 ton buğday öğütme gücüne geldik. Yıl son çeyreğinde teslimimizin 3. fazı da tamamladığımızda, günlük 2700 tona ulaşan bir üretim kapasitesi ortaya çıkacak" dedi.

Kibar Holding, dört şirketiyle listede

Kibar Holding, Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu Araştırmasında dört grup şirketiyle girdi. **ISO 500** araştırmasında Kibar Holding grup şirketlerinden, Assan Alüminyum 41, Posco Assan 88, Assan Hanil 274'üncü ve Assan Gıda 490'ıncı sırada yer aldı. Kibar Holding CEO'su Haluk Kayabaşı, araştırmada Kibar Holding'in dört grup şirketiyle yer almasından gurur duyduklarını belirterek, şunları kaydetti: "**İstanbul Sanayi Odası**'nın her yıl titizlikle yürüttüğü araştırmalar sonucunda açıkladığı Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu listesine dört şirketimizle girmek istikrarlı başarımız koruduk. 2020 yılı olağan dışı gelişmelerle dolu bir yıl olsa da hedef ve planlarımızdan sapmadan, 5 bin işçinin çalışmasını sağladığımız merkeze alan bir anlayışla faaliyetlerimizi sürdürdük. Üretim ve istihdamda sürdürülebilirliği sağlamak, ülke ekonomimize değer yaratmaya devam etmek üzere her yıl hedef büyüterek çalışmaya, üretmeye devam edeceğiz."

PETLAS 13 SIRA BİRDEN YÜKSELDİ

Petlas, Türkiye'nin En Büyük 500 **Sanayi** Kuruluşu sıralamasında, Türkiye'nin en büyük 100 **sanayici** arasındaki yerini 13 sıra birden yükselterek 82'nci sıraya yer aldı. Petlas'ın 2020 yılı üretimden net satışları 2,8 milyar lira düzeyinde gerçekleşti. AKO Grup Yönetim Kurulu Üyesi Safa Özcan, Petlas'ın bu başarısında, Ar-Ge alanının yanı sıra, kapasite ve marka yatırımlarıyla, artış gösteren ihracatından da etkili olduğunu belirterek, şunları kaydetti: "Yapılan yatırımlar doğrultusunda sağlanan kapasite artışı ve bu artışın değere dönüşmesini hızlandıran marka yatırımları, Petlas'ın büyüme ivmesini güçlendiriyor. Türkiye lastik sektörünün yerli sermayeli Ar-Ge lideriyiz. Yerli Ar-Ge gücümüzle geliştirdiğimiz yüksek kaliteli ürünlerle, premium binek araçları dahil birçok yeni segmentte başarılı oluyoruz. Kendi geliştirdiğimiz teknolojilerimizle ülkemizi geleceğe taşıyan lastikleri üretiyoruz ve bu lastikleri bir Türk markası olarak dünya pazarlarına da sunuyoruz."

DOĞTAŞ 366. SIRA YA ÇIKTI

Doğtaş Kelebek Mobilya, bu yıl **ISO 500** listesinde 116 basamak birden yükseldi. Doğtaş Kelebek Mobilya, önceki yıl 482'nci sıradayken, 2020'de 366'nci sıraya Davut Doğan, twitter hesabından paylaşmıştı. Son 1 yılda 116 basamak yükselmişiz. **Sanayicilikte**, istihdamda, ihracatta büyümek..."

500 BÜYÜK SIRALAMASINDA ÖNE ÇIKANLAR

- **ISO 500** listesinde 21 firma isminin açıklanmasını istememi.
- Listeye bu yıl 75 yeni firma dahil oldu.
- 2020 yılında üretimden satışlara göre en büyük kuruluş geçen yıl olduğu gibi 58 milyar 593 milyon TL ile TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.' olırken, ihracatta göre ise Ford Otosan 44 milyar 945 milyon dolara zinde yer aldı.
- 2020 yılında ihracat yüzde 6,2'lik düşüğe 169,7 milyar dolara geriledi. **Sanayi** sektörü ihracatı da yüzde 6,6'lık düşüğe 163,6 milyar dolar olarak gerçekleşti. **ISO 500**'ün ihracatı ise bunların da üstünde yüzde 12,8 oranında gerileyerek 64,1 milyar dolar oldu.
- **ISO 500** içerisinde yer alan firmaların yarısından fazlası üç sektör grubunda toplanıyor. Bunlar sırasıyla 118 firmayla "ana metaller ve makine imalat **sanayi**", 65 firmayla "ara, deniz taşıtları ve yan **sanayi**" ve 65 firmayla "kimyasal, plastik ve kauçuk ürünler" sektörleri.
- **ISO 500** de yer alan kuruluşların bağlı olduğu oda bilgilerine göre bakıldığında yavaş da olsa **sanayideki** Anadolu ağırlığının arttığı görülüyor.
- Son yıllarda sayısal olarak düşüş yaşanmasına karşın en büyük pay 161 şirket ile hala **İstanbul Sanayi Odası**'na ait. Bu sayı beş yıl önce 180'di. İstanbul'da, Ege Bölgesi **Sanayi Odası** 44 şirket ile izlerken, Ankara 37, Kocaeli 36, Gaziantep 29, Bursa 19 şirket ile yer alıyor.
- **ISO 500** de halka açık kuruluşların sayısı 67 ile yatac seyrini korudu.
- 2018 yılında **ISO 500** de yaratılan katma değer içerisinde orta yüksek ve yüksek teknoloji ile yaratılan katma değer toplamı yüzde 27,5 iken, bu oran 2019'da yüzde 30,4'e, 2020 yılında yüzde 31,2'ye çıktı.
- **ISO 500** de kar/zarar eden kuruluşlar tablosuna göre, 2020 yılında kar eden kuruluş sayısı 411'den 423'e yükseldi.
- **ISO 500** de duran varlıkların toplam aktifler içindeki payı 2015 yılında yüzde 46,3'e kadar yükseldikten sonra gerilemeye başladı. Duran varlıkların payı 2019 yılında yüzde 39,1, 2020 yılında ise 2,8 puan daha azalarak yüzde 36,3'e geriledi.

"Enflasyon **sanayicinin** en büyük stres kaynağı"

Pandemi koşullarına rağmen karlılık, istihdam, ihracatta artış sağlayan Türk **sanayisi**, yatırım konusunda ise hedeflerini tutturamadı. Yüksek enflasyonun yatırım yapma iştahını azalttığını vurgulayan **İstanbul Sanayi Odası (ISO) Başkanı Erdal Bahçivan**, 2021 yılında başarı için finansal istikrar vurgusu yaptı. Yüksek kur ve enflasyon etkisi sonucunda finansmanda ek maliyetle karşılaştıklarını kaydeden Bahçivan, "**ISO 500**'de finansman giderleri yüzde 40 arttı. Bu da dövizle borçlanmadan kaynaklı kur farkı etkisi. Bu koşullarda 2021 için umut, çok güçlü değil. Bu yüksek enflasyonla **sanayicinin** işi kolay değil."

ISO 500 sonuçlarının, ekonominin **sanayi** gibi güçlü bir sacayağını olduğunu ortaya koyduğunu belirten **Erdal Bahçivan**, bunun sürdürülebilir kılınması için dünyanın sonuçlarını, güncel gelişmeler ve verileri ışığında değerlendirmek gerektiğine dikkat çekti.

"Enflasyon mücadelesini mutlaka kazanmalıyız"

Bahçivan, enflasyonda ve finansman piyasalarında tekrar başlangıç olumsuzlukların yanı sıra, yurt dışından gelen hammaddelerin fiyatlarında yaşanan yüksek boyutlu artışların **sanayide** üzerinde giderek daha fazla baskı yarattığını altını çizdi. Bu artışların, ilave bir işletme sermayesi ve buna bağlı bir finansman ihtiyacı oluşturması bakımından önümüzdeki günler için çok ciddi bir stres kaynağı olacağını aktaran Bahçivan, "Bu yıl **sanayicimiz** açısından bir başka önem-

ISO 500'de üretimden satışlar, istihdam, karlılık gibi başlıklar artış gösterdi. Yılın ikinci yarısından itibaren ihracatta sağlanan başarı şirketlerin büyümesini destekledi. Bugünkü şartlarda yüksek enflasyon, kur, hammadde fiyatları gibi konular büyümeye engel olarak finansal istikrar vurgusu yaptı.

FIRSAT İÇİN ALTYAPI VURGUSU

Türk **sanayicisi**, pandeminin daha ilk gününden itibaren elindeki tüm imkanları optimum ve enerji şeklinde kullanarak ülkemizin pandemi ile mücadelesinin en ön saflarında başarıyla yerini aldığını söyleyen Bahçivan, "Gönül arzu ediyor ki bu başarı, güçlü desteklerle beslenen yeni yatırımlarla dünyadaki her pazarda rekabet edebilir boyutta gelişsinsin. **Sanayimiz**, Türkiye'nin ihtiyacı olan kaliteli

büyümeye, Türkiye'nin ihtiyacı olan ihracata daha yüksek ve daha kaliteli katkı sağlayabilsin. Özellikle de ileri değerli bir **sanayi** altyapısına, **sanayi** gücüne ulaşabilsin. Böyle bir fırsat penceresinin oluşturulması halinde, umuyor ve inanıyorum ki, gelecek yılları **ISO 500**'leri bugünkünden daha olumlu, daha güçlü, daha sürdürülebilir tablolarla çikabilecektik."

li stres kaynağı da enflasyon. Biz **sanayiciler** olarak asla ve asla yüksek enflasyonlu bir ortamda yaşamak istemiyoruz. Enflasyon-

nun toplumlar için de, ekonomiler için de, **sanayiler** için de ön-görülemelik, istikrarsızlık olduğuna inanıyoruz. Onun için ne yapip edip enflasyon mücadelesini mutlaka kazanmalıyız. Çünkü enflasyonun olduğu yerde öngörü olmaz, enflasyonun olduğu yerde uzun vadeli iş yapılmaz. Enflasyonun olduğu ortamda kolay yatırım yapılmaz. Nitekim geçen yıl yatırım teşvik belgelerinde yaşanan yüksek oranlı artışa rağmen, yatırım iştahının fiiliyata dönmediğini son dönemlerde net bir şekilde gözlemliyoruz."

"2021 için umut, çok güçlü değil"

Şirketlerin pandemi döneminde disiplinle olduklarını söyleyen Bahçivan, "2020 yılında **ISO 500** içinde yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 110'a indi. Türkiye gibi sermaye kitiği çok olan ülkenin, kısa vadeli vuruca sermayeye değil, uzun vadeli nitelikli para getirecek yabancı sermayeye ihtiyacı var. En önemsedığımız konu finansal istikrar. Yüksek kur, enflasyonu tetikliyor. Bunun sonucunda finansmanda ek maliyetle karşılaşıyoruz. **ISO 500**'de finansman giderleri yüzde 40 arttı. Bu da dövizle borçlanmadan kaynaklı kur farkı etkisi. Bu koşullarda 2021 için umut, çok güçlü değil. Bu yüksek enflasyona kolay değil."

Üretimden satışlar

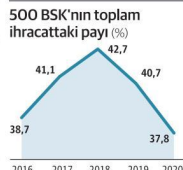
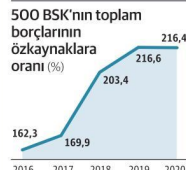
(Milyon TL)	
1 TÜPRAŞ	58.592
2 Ford Otomotiv	45.223
3 Oyak-Renault	31.241
4 Toyota	30.812
5 Adım açıklamadı	-
6 Star Rafinerisi	24.030
7 Arcelik	21.802
8 TOFAŞ	20.718
9 Ereğli Demir-Çelik	16.976
10 Iskenderun Çelik	16.909

Ihracat (Milyon \$)

1 Ford Otosan	4.944
2 Toyota	3.622
3 Oyak-Renault	3.046
5 TÜPRAŞ	1.799
6 Hyundai-Assan	1.587
7 TOFAŞ	1.544
12 Bosch Sanayi	847
13 BSH EV	812
14 İcdaş	804
16 Et-Bakır	63

Dönem kârı

(Vergi Öncesi) (Milyon TL)	
1 Iskenderun Demir-Çelik	5.774
2 Şişecam	3.950
3 ASELSAN	3.947
4 Eti Bakır	3.791
5 Ereğli Demir Çelik	3.613
6 Ford Otomotiv	3.574
7 Adım açıklamadı	-
8 Adım açıklamadı	-
9 Eti Maden	2.737
10 Adım açıklamadı	-

TATMETAL 54'ÜNCÜ SIRA YA YER ALDI

Türkiye'nin en büyük yassı çelik üreticilerinden Tatmetal, **İstanbul Sanayi Odası**'nın açıkladığı 2020 yılı en büyük 500 **sanayi** kuruluşu arasında net satışları ile Türkiye'nin en büyük 54'üncü şirketi oldu. İstikrarlı yükselişini bu yıl da sürdüren Tatmetal, geçen yıl 74. sırada yer alırken bu yıl 20 sıra birden yükselerek 54'üncü sırada yerini aldı. Tatmetal'in 2020 yılında üretimden sağladığı satışlar 4 milyar 46 milyon 797 bin 526 TL olarak açıklandı.